

Co-funded by the
Rights, Equality &
Citizenship Programme
of the European Union

Ovaj dokument sastavljen je u okviru projekta:

Koalicija pozitivnih glasnika za borbu protiv govora mržnje na internetu (JUST/2015/RRAC/AG/BEST/8931)

Ova publikacija nastala je uz financijsku potporu **Programa o pravima, jednakosti i građanstvu Europske unije**. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost korisnika projekta te se ni na koji način ne može shvatiti da odražava stavove Europske komisije.

Koordinirao:

0000?

0ZD00?

00000000?

00?

00?

The training materials are developed by:

- x Sofia Development Association, Bulgaria
- x The Languages Company Limited, UK
- x Center for Peace, Nonviolence and Human Rights, Croatia
- x People in Need, Czech Republic
- x Asociatia Divers, Romania
- x FORMA.Azione srl, Italy
- x Municipality of Agii Anargiri t Kamatero, Greece

SADRŽAJ

Uvod.....	2
Pozitivni glasnici – nacionalni treninzi.....	3
Komplet za trening – savjeti i opis.....	4
Odabir trenera i sudjelovanje	5
Aktivnosti i teme.....	6
Multi-kulturološki kviz o gradovima	7
Rijeka s aligatorima.....	9
Križaljke o raznolikosti	11
Vježba kreativnog razmišljanja za razvoj kreativnih rješenja za borbu protiv govora mržnje na internetu.....	13
Vlakom preko Europe	15
Susjedi	17
Igre uloga.....	20
Socijalne i komunikacijske vještine	22
Postanite aktivni	26
Deontologija ili politička korektnost?	28
Kako prepoznamo govor mržnje	30
Priča jednog izbjeglice. Govor mržnje i genocid u Ruandi.....	32
Radionica o teškim razgovorima	34
Recept za tolerantno internetsko okruženje.....	37
Radionica – tumačenje pravila	39
Javni interes ili interes javnosti?	42
Obrazac upitnika za evaluaciju treninga.....	44
Korisne poveznice	49

Koalicija pozitivnih glasnika za borbu protiv govora mržnje na internetu

UVOD

Projekt Koalicija pozitivnih glasnika za borbu protiv govora mržnje na internetu, koji je sufinanciran putem PROGRAMA O PRAVIMA, JEDNAKOSTI I GRAĐANSTVU Europske komisije, započeo je 1. listopada 2016. te završava 30. rujna 2018.

Projekt provodi konzorcij od 8 organizacija iz 7 država: Sofia Development Association (Bugarska) – vodeći partner, Libera Università di Lingue e Comunicazione IULM (Italija), the Languages Company (Ujedinjeno Kraljevstvo), Centar za mir (Hrvatska), People in Need (Češka Republika), Asociația Divers (Rumunjska), Associazione FORMA.Azione (Italija) i Općina Agii Anargiri-Kamatero (Grčka).

Ovaj se projekt bavi pitanjem govora mržnje - posebice govorom mržnje na internetu usmjerenom protiv migranata, izbjeglica i tražitelja azila u 7 država EU-a. On naglašava potrebu za učinkovitijim odgovorom civilnog društva na govor mržnje na internetu putem dijeljenja i širenja najboljih mogućih praksi. Glavni je cilj projekta ojačati odgovor civilnog društva na govor mržnje na internetu na nacionalnoj razini i razini EU-a, putem aktivnog uključivanja lokalnih zajednica u stvaranje i dijeljenje moćne protuargumentacije protiv ksenofobičnog diskursa. Projekt se fokusira na 1) izgradnju udruženja većeg broja dionika za razvoj protuargumentacije za osuđivanje govora mržnje i negativnog predstavljanja migranata i izbjeglica, i 2) širenje pozitivnih poruka kroz medijsku pismenost i kampanju o javnoj osviještenosti.

Cilj je projekta također:

- sakupiti i podijeliti najbolje prakse za suzbijanje širenja govora mržnje na internetu usmjerenog protiv migranata, izbjeglica i manjina kroz kampanje podizanja osviještenosti;
- pribaviti nove podatke o prirodi, opsegu i utjecaju govora mržnje na internetu usmjerenog protiv migranata i izbjeglica, kako bi se pomoglo državnim tijelima i tijelima EU-a da razviju učinkovitije politike integracije i anti-diskriminacije;
- poticati zajedničko razumijevanje i komunikaciju između zajednica koje su najranjivije u pogledu govora mržnje i općeg društva u Europi;
- educirati i obučiti ciljne skupine o govoru mržnje, medijskoj pismenosti, stvaranju i širenju internetskih sadržaja.

Glavne aktivnosti projekta uključuju:

1. Provođenje procjene praksi za borbu protiv govora mržnje na internetu na razini države i usporedbe istih na međudržavnoj razini;

POZITIVNI GLASNICI

2. Provođenje analize medijskog sadržaja u svakoj državi i usporedbe na međudržavnoj razini u svrhe analiziranja proširenosti govora mržnje usmjerenog protiv migranata i izbjeglica;
3. Stvaranje nacionalnih koalicija između državnih i nedržavnih dionika u svrhe borbe protiv govora mržnje na internetu;
4. Razvijanje modula treninga i dijeljenje praksi među partnerima te održavanje treninga s ciljnim skupinama;
5. Nacionalne javne kampanje za pozitivne glasnike i podizanje osviještenosti o govoru mržnje u svakoj državi;
6. Izrada web-stranice i interaktivne platforme s izvorima sadržaja o govoru mržnje;
7. Završna međunarodna konferencija.

POZITIVNI GLASNICI – NACIONALNI TRENINZI

Kako je predviđeno u okviru projekta, za vrijeme 2. redovnog timskog sastanka održanog u gradu Perugia (Italija) od 6. do 8. lipnja 2017., partneri su raspravljali o metodologiji i sadržajima modula treninga. Nakon provedenih aktivnosti, partneri su se složili o nekoliko sljedećih aspekata:

1) Ukupni aspekti:

- 7 provođenja treninga (po 1 u svakoj državi)
- 2 dana treninga
- 60 sudionika (30 po danu).

2) Metodologija treninga

Prema priručniku Vijeća Europe *Bookmarks* i priručniku „MI MOŽEMO!“ (*WE CAN!*), metodologija treninga obuhvaćat će tri dimenzije koje su kategorizirane prema različitim razinama već postojećeg znanja ili iskustva. Te tri dimenzije su:

- učenje o ljudskim pravima, što su ona, kako se čuvaju i štite te kako se specifično primjenjuju na internet;
- učenje kroz ljudska prava, prepoznavanje da je proces učenja jednako važan kao i sadržaj učenja te da mora biti usklađen s vrijednostima vezanima uz ljudska prava;
- učenje za ljudska prava, razvijanjem vještina, stavova i vrijednosti kod polaznika kako bi u svojim životima mogli primijeniti vrijednosti vezane uz ljudska prava te kako bi kao Pozitivni glasnici mogli djelovati u svrhe promicanja i šticeanja ljudskih prava.

Iz navedenog razloga, partneri su odlučili provesti i:

- **predavanja:** s ciljem informiranja polaznika o zakonodavstvu i pismenosti vezanoj uz internet i društvene mreže, o glavnim značajkama te o prijenosu općeg znanja i podizanju osviještenosti o govoru mržnje na internetu,
- **neformalni i informalni trening:** situacije čiji je cilj primjena stečenog znanja u praksi i poboljšavanje vještina potrebnih kako bi postali „Pozitivni glasnici“.

3) Materijali i dizajn treninga – korištenje već postojećih alata i materijala:

- područje rada 1, aktivnost 1.1 – nacionalna izvješća
- područje rada 1, aktivnost 1.2 – analiza medijskog sadržaja
- priručnik Vijeća Europe *Bookmarks*
- priručnik Vijeća Europe „MI MOŽEMO“

POZITIVNI GLASNICI

- nacionalni treninzi i istraživanja.

Aktivnosti treninga koje su predložene za provođenje u okviru projekta Pozitivni glasnici temelje se na uporabi već postojećih alata i materijala, razvijenih tijekom provedbe drugih projekata financiranih od strane Europske komisije i Vijeća Europe te prilagođenih rezultatima analize preliminarnih istraživanja, ciljevima projekta i specifičnim ciljnim skupinama.

4) Sadržaj treninga

- Komuniciranje mržnje
- zakonodavstvo
- pismenost vezana uz internet i društvene mreže
- stereotipovi
- protuargumentacija/alternativna-argumentacija.

Uzimajući u obzir različite pozadine i potrebe svake države te počevši od rezultata iz nacionalnih izvješća, partneri su odlučili projektirati i provesti treninge u skladu s dogovorenim aspektima te iste pojedinačno prilagoditi. Naime, svaki partner je prilagodio trening u skladu sa specifičnim nacionalnim potrebama i uključenim ciljnim skupinama.

Ovaj komplet za trening nudi mnogobrojne izvorne materijale i aktivnosti posebno osmišljene za različite ciljne skupine koje se kreću od djece u osnovnoškolskom okruženju, pa sve do studenata i odraslih osoba. Aktivnosti je moguće dodatno modificirati kako bi odgovarale specifičnim ciljevima učenja i uključenim skupinama.

KOMPLET ZA TRENING SAVJETI I OPIS

Sastav treninga:

Neovisno o trajanju treninga i o ciljnoj skupini, trening predviđa provođenje aktivnosti koje je moguće podijeliti u 3 glavne kategorije, a svaka aktivnosti obuhvaća teme vezane uz ciljeve treninga. Navedene kategorije su kako slijedi:

- 1) **UVODNE AKTIVNOSTI:** jedna ili više aktivnosti čiji je cilj međusobno upoznavanje i uvod u projekt, u njegove ciljeve i očekivane rezultate. Za uvod u projekt, trener može pripremiti kratko izlaganje u PowerPointu ili drugim sličnim formatima, ili može polaznicima samo dati izvještaj. Uz to, provođenje aktivnosti za „razbijanje leda“ ili neobavezni razgovor mogu pomoći polaznicima da se opuste i postanu predisponirani slušanju i suradnji kroz čitavo trajanje treninga.
- 2) **GLAVNE AKTIVNOSTI:** treneri pojedinačno odlučuju o metodologiji i broju glavnih aktivnosti koje će se provoditi uzimajući u obzir predviđeno trajanje, broj i cilj polaznika te ciljeve specifične za aktivnosti treninga i očekivane rezultate istih. Aktivnosti se strukturiraju krenuvši od informacija koje nastaju tijekom provođenja projekta, kao što su nacionalna izvješća (radno područje 1, aktivnost 1.1) i analiza medijskog sadržaja (radno područje 1, aktivnost 1.2) i već postojećih materijala koji se bave predmetom projekta, kao što su priručnik Vijeća Europe *Bookmarks*, priručnik Vijeća Europe „MI MOŽEMO!“ i dodatni nacionalni/međunarodni treninzi i istraživanja.

POZITIVNI GLASNICI

Izričito je preporučeno isplanirati sastanak namijenjen proučavanju nacionalnog i europskog zakonodavstva s konkretnim primjerima kako bi se na taj način polaznicima pružili alati i strategije te kako bi se dodatno podigla osviještenost o različitim rješenjima i raznim izazovima s kojima bi se mogli suočiti u njihovim svakodnevnim životima. Korisne poveznice o zakonodavstvu i propisima na europskoj razini navedene su na stranici 49 ovog Vodiča s materijalima treninga.

- 3) **ZAVRŠNE AKTIVNOSTI:** kako bi se zaključio trening, treneri provode razne aktivnosti kao što su kratke rasprave koje služe za sažimanje svega što se učilo i kako bi polaznici u praksi primijenili nove stečene vještine i kompetencije, ali također i aktivnosti koje za cilj imaju konačnu procjenu kompletne aktivnosti treninga. Navedena procjena provodi se pomoću upitnika posebno kreiranih u navedene svrhe. Obrazac upitnika nalazi se na stranici 44 ovog Vodiča s materijalima treninga.

Odabir trenera i sudjelovanje:

Kako bi se zajamčila visoka kvaliteta sadržaja, ključnu ulogu igra i sudjelovanje lokalnih i/ili nacionalnih/međunarodnih stručnjaka za govor mržnje, društvene mreže, kampanje podizanja javne svijesti, itd. Subjekti koji bi sudjelovali kao treneri mogu biti:

- stručnjaci za nacionalno/europsko zakonodavstvo i/ili komunikaciju (profesori, odvjetnici, tvorci politika, javni predstavnici, itd.)
- predstavnici organizacija migranata
- predstavnici kampanje „Ne govoru mržnje“
- predstavnici organizacija koje se bave ljudskim pravima
- predstavnici organizacija koje su već provele slične projekte i aktivnosti i nacionalnoj ili međunarodnoj razini.

Sljedeće stranice kompleta za trening prikazuju primjere specifičnih aktivnosti koje se provode u državama partnerima i čiji ciljevi obuhvaćaju različite teme. Svaka aktivnost zahtijeva različito trajanje, ciljne skupine, prostor i opremu, ali kao cjelina one imaju iste ciljeve i očekivane ishode.

POZITIVNI GLASNICI

**POZITIVNI
GLASNICI**

AKTIVNOSTI I TEME

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Tko je osnovao i dirigirao prvim orkestrom u Sofiji – Gardijskim orkestrom (1892.)?
  - Odgovor: A. Pancho Vladigerov, Bugarska   **B. Joseph Hohola, Češka**
C. Tsanko Tsankov, Bugarska   D. Mihai Shafran, Mađarska

Dozvolite rad u skupinama u trajanju između 5-10 minuta: podijelite polaznike u male skupine (maks. 5 osoba po skupini); dajte im poveznicu za kviz; neka netko iz skupine pročita pitanje i neka nakon kratke rasprave svaka skupina da svoj odgovor.

Završite aktivnost (5-10 minuta): koliko se vas osjeća pogrešno informiranima o povijesti predmetnog grada? Koji odgovori su vas iznenadili? Proširite raspravu na ulogu stanovništva rođenog u inozemstvu i gradova s politikom otvorenih vrata.

Skupini s najvećim brojem točnih odgovora moguće je dati malu/e nagradu/e (npr., bedževi Pozitivnih glasnika).

Izvor: kviz za „razbijanje leda“ kreirao je projektantski tim udruge SDA. On je činio dio programa treninga koji je proveden u Sofiji.

TRAJANJE
30'

Diskriminacija

Rijeka s aligatorima

- CILJNE SKUPINE**
- učenici
  - nevladine organizacije
  - predavači.

- CILJEVI**
- raspraviti o predrasudama, stereotipovima, vrijednostima i granicama tolerancije
  - shvatiti da ne postoji samo jedan točan odgovor – svatko od nas ima svoju pozadinu, vrijednosti, obrazovanje, kulturu, iskustvo, itd.

- OČEKIVANI ISHODI**
- postati svjesni mehanizma koji se primjenjuje prilikom prosuđivanja ili osuđivanja drugih osoba
  - shvaćanje da je zavaravajuće osuditi nekog ako nismo upoznati s kompletnim sadržajem.

- MATERIJALI**
- papiri, kemijske olovke

- PROSTOR I OPREMA**
- nije primjenjivo.

UPUTE

Opis:

1. Jedna osoba naglas čita priču „Rijeka s aligatorima“.
2. U skupini polaznika rangirajte likove od najboljeg (1) do najgoreg (5). Skupine moraju odlučiti koji je lik najviše kriv. Ocijenite likove s ocjenama od 1 (najmanje kriv) do 5 (najviše kriv). Napomena: nitko ne smije imati jednaku ocjenu.

Priča:

Nekoć davno postojala je rijeka s aligatorima. Nazvana je ovako jer je bila puna aligatora i jedini način na koji ju se moglo prijeći bio je prelaskom preko malog mosta. S jedne strane rijeke živio je mladić Gregory, a s druge strane djevojka Abigail. Voljeli su se i naizmjenično su posjećivali jedno drugo – jednog dana Abigail je posjetila Gregoryja i obrnuto.

Jedne večeri počela je oluja koja je uništila most. Bio je Abigailin red da posjeti Gregoryja, ali nije znala kako da to izvede bez mosta. Čekala je nekoliko dana i onda je otišla potražiti savjet od svoje majke. Njezina majka joj je rekla: „Nizvodno niz rijeku živi lađar. Idi i pitaj ga za pomoć. Možda ti on može pomoći.“

Abigail je otišla posjetiti lađara koji ju je rado poslušao te je obećao da će ju prevesti preko rijeke pod jednim uvjetom, a to je da ona provede noć s njime. Ona ga je odbila i vratila se svojoj majci. Bijesno joj je rekla: „Hvala ti na savjetu! Znaš li što je htio da učinim?“ Nakon toga joj je ispričala o lađarevom uvjetu i pitala: „Što sad da učinim, hmm?“ Majka joj je odgovorila „Ti si već odrasla osoba. Ja ti ne mogu pomoći, moraš sama odlučiti.“

Abigail je čekala još nekoliko dana, ali je u konačnici ponovno posjetila lađara. Učinila je ono što ju je tražio, nakon čega ju je lađar preveo preko rijeke. Abigail je napokon bila zajedno s Gregoryjem koji ju je radosno dočeka, ali ju je odmah pitao kako je uspjela prijeći preko rijeke. Abigail mu je rekla istinu. Gregory ju je pažljivo slušao te se sve više i više ljutio. U konačnici, otjerao je Abigail od sebe.

Djevojka je bila sva u suzama kad ju je šumar pronašao. Pitao je Abigail zašto plače i ona mu je ispričala svoju priču. Šumar se jako naljutio i otišao je pronaći Gregoryja. Kad ga je pronašao, izmlatio ga je bez da je rekao i riječ.

Rasprava:

Raspravite o tome koje „vrijednosti“ su polaznici primjenjivali prilikom davanja odgovora (npr. vjernost prijateljima, odbojnost prema nasilju, itd.)

TRAJANJE
30'

Ljudska prava

Križaljke o raznolikosti – prvi koraci prilikom postajanja Pozitivnim glasnicima

- CILJNE SKUPINE**
- učenici, mladi ljudi
  - predstavnici medija
  - predstavnici javnih tijela
  - predstavnici nevladinih organizacija
  - predavači
  - predstavnici privatnih trgovačkih društava.
- CILJEVI**
- procjena znanja o terminima i pojmovima vezanima uz ljudska prava i slobodu
  - isticanje određenih termina i definicija za koje postoji mogućnost da se pogrešno shvate
  - „razbijanje leda“
  - razumijevanje novog značenja određenih riječi
  - oblikovanje određenog temelja za nadolazeće informacije.
- OČEKIVANI ISHODI**
- razumijevanje i objašnjavanje određenih termina i definicija vezanih uz prihvaćanje raznolikosti
  - bolja informiranost o zavaravajućim značenjima riječi na hrvatskom jeziku vezanima uz ljudska prava
- MATERIJALI**
- križaljka s jednim mogućim rješenjem
  - ključna riječ – Raznolikost – kao rješenje, jedan list papira. (Dodatak 1)
  - bedž Pozitivnih glasnika.
- PROSTOR I OPREMA**
- papir s križaljkom, olovke.

UPUTE

Riješite križaljku koju je trener posebno izradio u ove svrhe na relevantnom nacionalnom jeziku. Na primjer, ključna riječ na hrvatskom jeziku je „Raznolikost“, a riječi korištene kako bi se došlo do ključne riječi su „Tolerancija“, „Vrijednost“, „Obrazovanje“, „Predrasude“, itd.

SCENARIJ:

Dozvolite rad u skupinama: dozvolite skupini 15 minuta da proba i riješi križaljku. Aktivnost se izvodi pojedinačno.

RASPRAVA:

Nakon što je svatko uspio uspješno ispuniti križaljku, polaznici raspravljaju o značenju svakog pojedinog termina kako bi time razjasnili bilo kakve nejasnoće i istaknuli probleme vezane uz govor mržnje i predrasude te kako bi naveli primjere u svrhe započinjanja debate o lokalnom društvu.

Primjeri za završavanje aktivnosti: Tko je pronašao rješenje križaljke? Koje termine i riječi je bilo teško pronaći? Koji odgovori su vas iznenadili? Što mislite o dvoznačnosti nekih navedenih riječi? U kojoj mjeri vam navedeni koncepti pomažu u vašoj aktivnosti?

Vježba kreativnog razmišljanja za razvoj kreativnih rješenja (kreativni alati) za borbu protiv govora mržnje

TRAJANJE
120'

Kreativna
rješenja za borbu
protiv govora
mržnje

- CILJNE SKUPINE**
- migranti i izbjeglice
  - predstavnici medija
  - javna tijela
  - pružatelji internetskih usluga i trgovačka društva za informacijske tehnologije
  - mladi ljudi
  - nevladine organizacije.

- CILJEVI**
- korištenje alata za dizajniranje (metoda orijentirana čovjeku) u svrhe rješavanja društvenih izazova
  - poticanje inovativnosti i kreativnosti
  - gledanje na izazov kao na priliku za kolektivno djelovanje.

- OČEKIVANI ISHODI**
- povišena empatija prema izbjeglicama, migrantima i osobama prema kojima je usmjeren govor mržnje
  - pregledavanje kompletnog ciklusa od početka ideje do procjene potencijalnih rješenja
  - uviđanje koristi kolektivnog djelovanja u svrhe rješavanja društvenih problema.

- MATERIJALI**
- potreban je dinamični moderator koji će paziti na vrijeme i održavati dobru atmosferu
  - sve ideje bilježite na ljepljive papiriće. Analiziranje i tumačenje značenja.
  - kombinirajte teme. Potičite originalne ideje. Gradite na idejama drugih.

- PROSTOR I OPREMA**
- prostorija organizirana za rad u skupinama: stol i stolice za svaku radnu skupinu.

UPUTE

Podijelite polaznike u male skupine od maks. 10 osoba po skupini. Sve skupine rade u istoj dvorani. Moderator istovremeno zadaje zadatke svim skupinama. Polaznicima su dani ljepljivi papirići, markeri i papiri po kojima će pisati.

Vježba se sastoji od sljedećih koraka:

Inspiracija: kojim se problemom vezanim uz govor mržnje na internetu želimo baviti? (kao što je nedostatan izvještavanje o slučajevima govora mržnje, nedostatna samoregulacija medija, normalizacija i rastuće prihvaćanje govora mržnje na internetu, itd.)

Moderator predstavlja temu – govor mržnje na internetu. Od polaznika se traži da primijene metodu „oluje mozgova“ i navedu što je više moguće problema vezanih uz govor mržnje. U ovoj fazi bitna je količina ideja, ne kvaliteta.

Uvid: što znamo o samim izbjeglicama i migrantima (ponašanje, ograničenja, utjecaj)?

Moderator predstavlja različite osobe s njihovim osobnim pričama te pita skupinu da po važnosti poredaju probleme koje su već identificirali i da odaberu samo jedan od njih temeljeno na izjavama koje su dali izbjeglice.

Moderator dodjeljuje novu ulogu svakom članu radnih skupina: jedan migrant, jedan pesimist koji ne uviđa vrijednost mjera i inicijativa, jedan optimist koji prepoznaje pozitivne aspekte prijedloga, građani, općinski vijećnici. Polaznici raspravljaju o tome koji je problem najvažniji te metodom „oluje mozgova“ odlučuju kako će se posvetiti problemu. Nakon toga predstavljaju argumente za i protiv vezano uz svako ponuđeno rješenje te u konačnici postižu dogovor o tome na kojem će problemu i rješenju raditi.

Ideacija: kako možemo prototipizirati rješenje?

Moderator pita polaznike da razmisle o tome kako riješiti problem te da navedu 5 ideja za rješenje problema. Zatim ih pita da daju prednost samo jednom rješenju te da ga odaberu i opišu što je potrebno kako bi se isti primijenio u praksi.

Provedba: kako je ovo moguće primijeniti? Hoće li ono imati očekivani utjecaj?

Moderator od skupina traži da prototipiziraju rješenje i izrade tijek priče o tome zašto je ono potrebno i što će se njime riješiti; da izrade kratki poslovni plan, odrede potreban budžet i glavne dionike koje je potrebno uključiti u plan te način ublažavanja rizika.

Završavanje aktivnosti:

Svaka skupina predstavlja kreativni alat koji je prototipizirala te započinje raspravu s ostalima o njegovoj daljnjoj provedbi.

Izvor: tim agencije SDA prilagodio je metodologiju kreativnog razmišljanja u potrazi za kreativnim rješenjima za borbu protiv govora mržnje na internetu.

TRAJANJE
60'

Diskriminacija

VLAKOM PREKO EUROPE

- CILJNE SKUPINE**
- učenici
  - nevladine organizacije
  - predavači.
- CILJEVI**
- raspravljanje o predrasudama, stereotipovima, vrijednostima i granicama tolerancije
  - pomaganje pri shvaćanju kako prvi dojam može biti subjektivan te kako može utjecati na naše stavove i ponašanje; kako razviti empatiju i poštovanje prema drugima.
- OČEKIVANI ISHODI**
- razgovarati o predrasudama polaznika i o tome kako su iste nastaju.
- MATERIJALI**
- radni list (scenarij), kemijska olovka.
- PROSTOR I OPREMA**
- nije primjenjivo.

Opis: voditelj skupine svim polaznicima daje primjerak scenarija, čita im upute i dopušta svakom polazniku da samostalno odabere tri putnika s kojima bi volio/voljela putovati te tri putnika s kojima to nikako ne bi. Rezultate je moguće procijeniti ili u skupinama od tri do šest osoba, ili to mogu učiniti svi zajedno. Polaznici uvijek moraju specificirati kriterije koje su primijenili pri donošenju svojih odluka.

Izvor aktivnosti: Šišková Tatiana: výchova k tolerance a proti rasismu, Portál, 1998.

Scenarij: upravo ste se ukrcali na brzi vlak i započeli putovanje od Lisabona do Znojma koje će trajati tjedan dana. Kabinu u kojoj putujete morate dijeliti s još tri putnika. Sa sljedećeg popisa odaberite one osobe s kojima biste htjeli putovati te odaberite tri osobe s kojima uopće ne biste htjeli putovati.

1. Srpski vojnik iz Bosne
2. Pretili švicarski broker
3. Talijanski DJ koji je navodno bogat
4. Afrikanka koja prodaje kožne proizvode
5. Mladi HIV-pozitivni umjetnik
6. Rom koji putuje u Slovačku
7. Baskijski nacionalist koji redovno putuje u Rusiju
8. Njemački reper koji vodi samostalan život
9. Slijepi austrijski glazbenik koji konstantno svira svoju harmoniku
10. Ukrajinski radnik koji se ne želi vratiti u svoju državu
11. Rumunjka srednjih godina koja u svojim rukama drži jednogodišnje dijete koje nema vizu
12. Idiosinkratična nizozemska feministica
13. Švedski pripadnik skupine *skinheads*, za kojeg se čini da je pod utjecajem alkohola
14. Irski ljubitelj nogometa iz Belfasta koji putuje na utakmicu
15. Poljska prostitutka iz Berlina
16. Francuski poljoprivrednik koji putuje s košarom dobro dozrelog aromatičnog sira
17. Kurdska izbjeglica koji živi u Njemačkoj i koji trenutno putuje u Libiju
18. Češki emigrant koji je upravo pušten iz portugalskog zatvora.

Rasprava:

Najbolje bi bilo kad bi polaznici specificirali kriterije odabira u onom trenutku kad po prvi puta izvještavaju o svojim odlukama. Odgovarajuća pitanja koja postavlja voditelj skupine pomoći će svakom pojedinom polazniku pri otkrivanju stereotipova koji su prikriveni u njegovom/njezinom donošenju odluka. Oni će pokušati navesti te stereotipove i, zajedno s ostalim polaznicima, pokušati pronaći njihove izvore i razloge zbog kojih su oni nastali. Bilo bi dobro privući pozornost na opasnosti generaliziranja izvršenog na temelju jednog lošeg iskustva jer se nakon toga to isto generaliziranje primjenjuje na čitavu skupinu ljudi.

TRAJANJE
30'

Interkulturno
učenje

SUSJEDI

- CILJNE SKUPINE**
- učenici
  - nevladine organizacije
  - predavači.

- CILJEVI**
- raspravljanje o raznolikosti, o našim strahovima, stereotipovima, rješenjima
  - shvaćanje kako predrasude mogu utjecati na naše stavove i ponašanje.

- OČEKIVANI ISHODI**
- započnite raspravu o stereotipovima i o tome kako ih svatko od nas nesvjesno i prikriveno nosi u sebi, kao i o opasnostima koje se kriju u generaliziranju.

- MATERIJALI**
- radni list, kemijska olovka.

- PROSTOR I OPREMA**
- nije primjenjivo.

Opis:

1. Podijelite RADNE LISTOVE. Jedna polovica skupine trebala bi dobiti Radni list A, a druga polovica Radni list B. Pročitajte zadatak naglas i uputite polaznike da izrade popis. Na vrh ovog popisa potrebno je navesti one ljude koje bi najviše htjeli kao susjede na istom katu zgrade, a na kraj popisa one ljude koje najmanje žele kao susjede.
2. Neka polaznici izlože svoje rezultate. Pobrinite se da uvijek navedu kriterije koje su primijenili prilikom donošenja svojih odluka. Polaznici koji su dobili Radni list A trebali bi prvi izložiti svoje rezultate, nakon čega bi isto trebali napraviti polaznici koji su dobili Radni list B. Na ploču ispišite kriterije koje su polaznici primjenjivali.

Izvor aktivnosti: www.jsns.cz – aktivnost „Jedan svijet u školama“ (*One World in Schools*)

RASPRAVA:

Pokrenite raspravu vezanu uz kriterije koje su polaznici primjenjivali prilikom donošenja svojih odluka. Koristite odgovarajuća pitanja kako biste pomogli pri otkrivanju stereotipova koji su prikriveni u procesu donošenju odluka. Pokušajte ih prepoznati i, kao skupina, pronaći njihove izvore i razloge njihovog postojanja. Naglasite činjenicu da su odluke koje donosimo drukčije kad imamo samo djelomične informacije (što je bio slučaj u obje skupine). Privucite pozornost na činjenicu da je opasno generalizirati na temelju jednog lošeg iskustva te nakon toga primijeniti to prethodno iskustvo na čitavu skupinu ljudi.

Ako se pojavi situacija u kojoj polaznik dobije Radni list A, ali odbije sudjelovati u zadatku koristeći isključivo dani popis s navedenim kategorijama ljudi, nije nužno da taj polaznik nastavi s aktivnošću. Ta osoba je već dovoljno zrela i tolerantna te ju ne treba prisiljavati da nastavi s aktivnošću.

RADNI LIST A

Selite se na novi kat u novo-izgrađenoj zgradi te ćete, prema tome, imati nove susjede. Koga od navedenih ljudi biste htjeli za susjeda? S kojim osobama uopće ne biste htjeli stanovati pod istim krovom? Izradite popis, počevši s onim osobama koje biste najviše htjeli za susjeda.

- Slovaci
- Romi
- Arapi
- Vijetnamci
- Afrikanci
- Izraelci
- Židovi
- Amerikanci
- Ukrajinci.

RADNI LIST B

Selite se na novi kat u novo-izgrađenoj zgradi te ćete, prema tome, imati nove susjede. Koga od navedenih ljudi biste htjeli za susjeda? S kojim osobama uopće ne biste htjeli stanovati pod istim krovom? Izradite popis, počevši s onim osobama koje biste najviše htjeli za susjeda.

- Nezaposleni Slovak iz istočne Slovačke
- Ukrajinska obitelj s dvoje djece; otac je zaposlen na lokalnom sveučilištu
- Mlada Romkinja koja studira novinarstvo na lokalnom sveučilištu
- Židovska obitelj s troje djece, a jedno od njih je dijete s mentalnim teškoćama

- Izraelac srednjih godina koji je vlasnik trgovine koja se nalazi na prizemlju zgrade i koji zapošljava jednog vašeg rođaka
- Afrikanka o kojoj ništa ne znate
- Skupina američkih studenata koji večerima često održavaju bučne zabave
- Stariji vijetnamski par
- Mlada Arapkinja koja je trenutno na porodiljinom dopustu s dvogodišnjim djetetom.

Ovaj zadatak iznimno je pogodan za započinjanje rasprave o stereotipovima i našim stavovima o istima koje prikriveno nosimo u sebi, kao i opasnostima koje skriva generaliziranje koje svatko od nas svakodnevno radi. Iako ova aktivnost „navodi“ na dobivanje određenih rezultata i ima specifičan pristup pri iznošenju mišljenja, ona nema štetan učinak. Određeni stupanj „pojednostavljivanja“, ili određeni „uzorak“ olakšavaju nam shvaćanje načela generaliziranja i, uz to, svi mi u našim svakodnevnim životima nailazimo na neki od oblika pojednostavljivanja i generaliziranja.

TRAJANJE
60'

Kreativna
rješenja za borbu
protiv govora
mržnje

Igre uloga

- CILJNE SKUPINE**
- migranti
  - predavači
  - državni službenici
  - tinejdžeri
  - članovi ranjivih društvenih skupina
  - predstavnici nevladinih organizacija i migrantskih organizacija.

- CILJEVI**
- informiranje državnih službenika, predstavnika nevladinih organizacija i organizacija migranata
  - podizanje osviještenosti o govoru mržnje.

- OČEKIVANI ISHODI**
- polaznici se informiraju o metodologijama koje služe za rješavanje problema vezanih uz govor mržnje.

- MATERIJALI**
- papir, kemijske olovke i stolice.

- PROSTOR I OPREMA**
- velika prostorija koja odgovara broju polaznika.

UPUTE

1) UVODNE AKTIVNOSTI provode se dok polaznici sjede u krugu, a za cilj imaju „razbijanje leda“ i poticanje skupine da počne komunicirati.

2) AKTIVNOST ISKUSTVENOG UČENJA 1 : „GLEDAM MJESTO – GLEDAM IZ DALJINE“

Od polaznika se traži da stanu u krug i počnu polako hodati, a nakon toga sve brže i brže. U isto vrijeme od njih se traži da gledaju u nešto što im je zanimljivo ili u nekoga te da se pomaknu što je bliže moguće prema tom predmetu ili toj osobi kako bi ih mogli promatrati. Nakon kratkog promatranja, polaznici bi se trebali odmaknuti, promijeniti svoj položaj te promatrati taj predmet ili osobu s druge udaljenosti.

Postupak: glavno pitanje je što se mijenja?

Mijenja se naše stajalište. Kad promatramo događaje iz različitih perspektiva, promatramo ih otvorenijeg uma!!

AKTIVNOST ISKUSTVENOG UČENJA 2: polaznici postaju novinari i osmišljavaju naslov u novinama koji uključuje vijesti o govoru mržnje. Nakon toga svaki polaznik ostalim polaznicima čita naslov koji je on/ona osmislio/la. Slijedi rasprava.

3) DRAMATIZACIJA

Scenarij: večer u Ateni. Stranac hoda niz ulicu. Približavaju mu se tri muškarca u crnom i počinju ga udarati šakama i daskama. Na mjestu se nalazi i svjedoci, a netko od njih poziva policiju.

Ovaj scenarij daje se polaznicima u pisanom obliku. Nakon što pročitaju scenarij, polaznici odabiru ulogu (žrtve – albanskog migranta, počinitelja - Grka, prijatelja/ice žrtve, prijatelja/ice počinitelja, policajca/policajke i prolaznika/ce). Slijedi dramatizacija i rasprava o ponašanjima.

Socijalne i komunikacijske vještine

TRAJANJE
170'

Pismenost medija

- CILJNE SKUPINE**
- migranti i izbjeglice
  - predstavnici medija
  - javna tijela
  - predavači
  - mladi ljudi
  - nevladine organizacije.
- CILJEVI**
- razmatranje i samoanaliza specifičnih potreba polaznika koje se odnose na socijalne i komunikacijske vještine potrebne za djelovanje u svojstvu Pozitivnih glasnika
- OČEKIVANI ISHODI**
- osviještenost o govoru mržnje na internetu
  - sposobnost osmišljavanja protuargumentacije.
- MATERIJALI**
- PowerPoint prezentacija
  - uvredljive slike/tiskane objave s interneta/tiskani članci.
- PROSTOR I OPREMA**
- projektor
  - WiFi.

IZVORI: u sklopu sljedeće aktivnosti koriste se materijali koji su izrađeni u okviru projekta RADAR (*Regulating AntiDiscrimination and AntiRacism*) (program „Temeljna prava i građanstvo“ JUST/2013/FRAC/AG/6271 <http://win.radar.communicationproject.eu/web/>; 2014.-2016.) i koji su posebno prilagođeni potrebama aktivnosti treninga koja je podijeljena u 3 dijela:

1. ANALIZA SLIKA

Opis:

1. Trener koristi projektor ili papire kako bi prikazao uvredljivu sliku koja potiče mržnju (primjer: slika migranata na brodu na pučini s pisanim tekstom „Što ako su teroristi? Pošaljimo ih kući!“

2. Trener svakom od polaznika daje upitnik te traži od njih da nekoliko sekundi promatraju sliku prije nego što počnu ispunjavati upitnike.
3. Trener svakom od polaznika daje bijeli papir i boje te traži od njih da, nakon što se završi aktivnost i nakon što se završi rasprava o upitnicima, probaju sami izraditi prikazanu sliku, ali tako da je pretvore u sliku s pozitivnim sadržajem.

Upitnik:

1. SADRŽAJ I KONTEKST:

- a) Što slika predstavlja?
- b) Opišite kontekst i situaciju u kojoj se odvija interakcija između prikazanih strana (ljudi).

2. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA:

- a) Što vas je najviše pogodilo ili vam privuklo pažnju ili što vas se najviše dojmilo?

3. DIZAJN

- a) Za koje boje smatrate da su dominantne na slici?
- b) Kako one utječu na interakciju?

4. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA

- a) Koje emocije, misli i pitanja pobuđuje pogled na sliku?

5. DIZAJN

- a) Koji se neverbalni elementi pojavljuju na slici, ako ih uopće ima?
- b) U kakvoj su oni interakciji s ostalim komunikacijskim elementima sadržanima u kontekstu?

6. KRITIČKA ANALIZA

- a) Koriste li polaznici gestikulaciju i ostale neverbalne načine ponašanja kako bi komunicirali rasizam, predrasude, seksualnu diskriminaciju, otuđenost, stereotipove, konformizam, sukob generacija, izolaciju, elitizam?
- b) Koji se socijalni, politički i ekonomski stavovi izravno ili neizravno odražavaju u ovoj slici?

7. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA

- a) Jesu li ljudi (muškarci, žene, djeca) ono što vas je najviše dojmilo i/ili ono što vam se najviše svidjelo?

- b) Je li pogled na sliku u vama pobudio određena raspoloženja, ili vas podsjetio na određene načine života, usporedbe ili seksualne aluzije?

8. KRITIČKA ANALIZA

- a) Kakav utjecaj ovakva ili slična slika može imati na stanovništvo europske države?

2. ANALIZA OBJAVA

Opis:

1. Trener koristi projektor ili papire kako bi prikazao primjer objave na internetu kojom se izražava govor mržnje.
2. Trener svakom od polaznika daje upitnik te traži od njih da nekoliko sekundi promatraju objavu prije nego što započnu ispunjavati upitnike.

Upitnik:

1. SADRŽAJ I KONTEKST:

- a) Koje su glavne teme obuhvaćene ovim nizom objava?

2. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA:

- a) Što vas je najviše pogodilo ili vam privuklo pažnju ili što vas se najviše dojmilo?

3. SADRŽAJ I KONTEKST

- a) Opišite kontekst i situaciju navedenu u ovom nizu objava.

4. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA

- a) Koje emocije, misli i pitanja pobuđuje čitanje ovog niza objava?
- b) Koji(e) razgovorni stil(ove) (npr. ironičan, sarkastičan, vulgaran, deskriptivan, agresivan, razigran ili ostalo) koristi(e) autori(i) u ovom nizu objava?
- c) Nalaze li se u njima neke riječi ili izrazi koji su vas najviše pogodili i/ili koji vam se najviše sviđaju?
- d) Koji su najeksplicitniji i najmanje eksplicitni znakovi i značenja koja se pojavljuju u ovom nizu objava?

5. KRITIČKA ANALIZA

- a) Prikazuje li ovaj niz objava, bilo izravno ili neizravno, rasizam, predrasude, seksualnu diskriminaciju, otuđenost, stereotipove, konformizam, sukob generacija, izolaciju, elitizam?
- b) Koji se socijalni, politički i ekonomski stavovi izravno ili neizravno odražavaju

u ovom nizu objava?

- b) Kakve učinke ovakav niz objava može imati na kulturu države i društvo?
- c) Što biste promijenili vezano uz riječi, izraze ili argumente sadržane u ovom nizu objava?

3. ANALIZA NOVINSKIH ČLANAKA

Opis:

1. Trener koristi projektor ili papire kako bi prikazao primjer novinskog članka koji potiče mržnju.
2. Trener svakom od polaznika daje upitnik te traži od njih da nekoliko sekundi promatraju članak prije nego što započnu ispunjavati upitnike.

Upitnik:

1. Analiza naslova:

- a) Koje se riječi/kategorije (npr. Muslimani/crnci/imigranti/stranci, itd.) služe u ovom naslovu u svrhe opisivanja/označavanja ljudi?
- b) U koju skupinu obilježja (religija/rasa/etničnost/nacionalnost) pripadaju ove riječi/kategorije?
- c) Koji stereotipovi ili predrasude proizlaze iz riječi/kategorija korištenih u naslovu (npr. Muslimani su nasilni)?
- d) Koji su kvalitativni pridjevi izravno povezani uz kategorije kojima se označavaju navedeni pojedinci (npr. islamski ekstremisti)?

2. Analiza sadržaja članka:

- a) Na koji su način pojedinci navedeni u naslovu kategorizirani; drugim riječima: kojim riječima su kategorizirani u glavnom tekstu članka?
- b) Koji su kvalitativni pridjevi izravno povezani uz kategorije kojima se označavaju navedeni pojedinci (npr. islamski ekstremisti)?

3. Vježba:

- a) Na koji način biste preinačili naslov tako da isti ne sadržava stereotipove i predrasude?
- b) Dodajte bilo koje komentare koje smatrate relevantnima i važnima.

Rasprava: nakon ispunjavanja svakog upitnika, trener i polaznici raspravljaju o korištenim materijalima i danim odgovorima.

TRAJANJE
150'

POSTANITE AKTIVNI

Diskriminacija

- CILJNE SKUPINE**
- migranti i izbjeglice
  - predstavnici medija
  - javna tijela
  - predavači
  - mladi ljudi
  - nevladine organizacije.

- CILJEVI**
- ispitivanje stečenih vještina polaznika
  - predstavljanje kampanje Vijeća Europe „Ne govoru mržnje“ i njezinih ciljeva i aktivnosti.

- OČEKIVANI ISHODI**
- analiziranje već postojećih alata koji su izrađeni u svrhe borbe protiv govora mržnje i diskriminacije
  - osmišljavanje novih alata koji će pomoći svim Pozitivnim glasniciima u aktivnom izvršavanju svojih uloga.

- MATERIJALI**
- PowerPoint prezentacija
  - priručnik *Bookmarks*
  - priručnik „MI MOŽEMO“.

- PROSTOR I OPREMA**
- projektor
  - WiFi.

UPUTE

Trener predstavlja kampanju „Ne govoru mržnje“ i njezine ciljeve i aktivnosti nakon čega slijede primjeri govora mržnja i argumentiranja (koncept protuargumentacije i alternativne argumentacije). Za vrijeme drugog dijela aktivnosti, trener predstavlja priručnik „MI MOŽEMO“ (<https://www.coe.int/en/web/no-hate-campaign/we-can-alternatives>) te provodi nekoliko praktičnih vježbi za borbu protiv govora mržnje koje se nalaze u priručniku Vijeća Europe *Bookmarks* (<https://rm.coe.int/168065dac7>).

Neki primjeri aktivnosti iz priručnika *Bookmarks* koji se odnose na problematiku, a koje je moguće provesti i prilagoditi su:

- **Provjera činjenica (stranica 55):** od polaznika se traži da djeluju kao „istraživači“ za političare i istraže problematiku govora mržnje na internetu usmjerenog protiv migranata, izbjeglica ili nacionalnih manjina. Oni razmatraju pouzdanost informacija koje su stavljene na internet te razvijaju strategiju za svoje vlastite prakse.
- **Sudjelovanje na internetu (stranica 83):** ova aktivnost pomaže polaznicima da razmisle o načinu na koji koriste internet i o svojim aktivnostima na internetu. Polaznici će prepoznati i gradirati svoju razinu aktivnosti na internetu te također isplanirati svoju ulogu na internetu koju bi htjeli imati u budućnosti. Polaznici također uče o tome kako se učinkovitije baviti problemom govora mržnje i kako štititi ljudska prava na internetu.
- **Naša prava na internetu (stranica 87):** polaznicima se predstavlja Vodič o ljudskim pravima korisnika interneta. Oni moraju analizirati ključne poruke i izjave u Vodiču te razmisliti o njegovoj primjeni u svakodnevnom životu.
- **Nosi i dijeli (stranica 135):** polaznici ispunjavaju dijagram kako bi iskazali vlastite sklonosti pri dijeljenju određenih informacija na internetu. Nakon toga raspravljaju o tome na koji način bi mogli biti pažljiviji prilikom dijeljenja osobnih informacija putem interneta.
- **Tumačenje pravila (stranica 102):** polaznici proučavaju uvjete korištenja ili smjernice zajednice na internet stranici te poduzimaju korake kako bi internet stranici prijavili neprikladan sadržaj. Polaznici također raspravljaju o tome koje su prednosti i nedostaci prijavljivanja, posebice vezano uz mogućnosti Web 2.0.
- **Pričajte o tome (stranica 117):** u ovoj se aktivnosti primjenjuje metoda za raspravljanje u većim skupinama (*fishbowl discussion*) kako bi se istom istražile zajedničke predrasude prema određenim društvenim skupinama, te se istom potiče polaznike da kritički razmisle o ustaljenim mišljenjima i razviju argumente protiv govora mržnje.

TRAJANJE
120'

Interkulturno
učenje

Deontologija ili politička korektnost?

- CILJNE SKUPINE**
- učenici, mladi ljudi
  - predstavnici medija
  - predstavnici javnih tijela
  - predstavnici nevladinih organizacija
  - predavači
  - predstavnici privatnih trgovačkih društava.

- CILJEVI**
- bavljenje općim znanjem o govoru mržnje
  - procjena razine empatije, razumijevanja i konfliktnih stavova
  - pružanje najnovijih informacija o govoru mržnje na nacionalnoj razini
  - poticanje kritičkog razmišljanja.

- OČEKIVANI ISHODI**
- prepoznavanje govora mržnje u masovnim medijima i na društvenim mrežama
  - procjena razina govora mržnje
  - prepoznavanje skrivenih motiva osoba koje šire mržnju
  - prepoznavanje i osmišljavanje načina za poboljšavanje stanja.

- MATERIJALI**
- uručci koje je izradio trener (dodatak 2)

- PROSTOR I OPREMA**
- listovi papira, kemijske olovke, bijela ploča, markeri.

UPUTE

Iz vodećih medija odaberite određene teme koje bi se mogle izložiti kao govor mržnje te ih ispišite na male uručke kako bi se o istima moglo raspravljati.

SCENARIJ:

Za ovu priču odaberite 5 osoba koje će utjeloviti sljedeće likove: majku djeteta, susjeda, nastavnika, gradonačelnika i člana parlamenta. Svi bi trebali dati sve od sebe kako bi što bolje utjelovili svoju ulogu, koristeći pri tome jezik koji je odgovarajući za njihovog lika:

Dijete koje je bilo u skrbi oca umrlo je zbog kombinacije pothranjenosti i tuberkuloze. Majka djeteta otišla je raditi u Njemačku. Otac je bio alkoholičar i živio je od socijalne pomoći.

Majka djeteta kontaktirana je putem telefona:

- Otac je postao nasilan otkako je ona otišla od kuće. Slala je kući nešto novca, ali više je voljela štedjeti jer nije htjela da otac djeteta uništi sav njezin trud. Htjela je sina dovesti u Njemačku nakon što sin navršši 18 godina.

Susjed:

- Otac je tukao svoje dijete i prisiljavao ga je da ide raditi u dvorište umjesto njega (rezati drva, itd.). U zadnja tri tjedna, nijednom nije vidio oca trijeznog. U jednom trenutku, uhvatio je oca kako pokušava ukrasti kokoš iz njegovog dvorišta.

Nastavnik djeteta:

- Dječak je bio problematičan i nasilan prema drugim učenicima. Dolazio je iz vrlo siromašne obitelji. Jedne zime došao je u školu bez jakne. Nije bio zainteresiran za nastavu i imao je jako loše ocjene. Nikad nisam vidio njegovog oca.

Gradonačelnik:

- Ovo što se dogodilo u našem mjestu je iznimno ozbiljna stvar! Siromaštvo donosi samo probleme poštenim stanovnicima našega mjesta. Ovo će jako naštetiti ugledu našega sela.

Član parlamenta:

- Slučaj Frământa jasno pokazuje da bismo trebali provesti korjenite reforme u našem sustavu socijalne pomoći, čime bi se pomoć pružala samo kroz kraća razdoblja. Da si otac nije dopustio da živi od socijalnih naknada, pokušao bi pronaći posao i ovo se ne bi dogodilo. Uz to, osobe koje primaju socijalnu pomoć trebale bi izgubiti svu državnu financijsku potporu ako ih se pronađe pijane ili pod utjecajem droga. Ovo nije jedinstven slučaj. Upoznat sam sa sličnim pričama iz općina Otravu i Verišani.

Preostale polaznike podijelite u skupine novinara (2-3 osobe po svakoj skupini) koje moraju napisati priču o slučaju Frământa.

RASPRAVA:

Napisani članci čitaju se pred čitavim skupom te se daju izvještaji kako bi se analizirao i gradirao govor mržnje koji se spominje u napisanim tekstovima.

Razlike se upisuju na ploču kako bi bile vidljive tijekom čitavog treninga. Donose se zaključci o utjecaju medija na govor mržnje.

Izvor: Divers Association

TRAJANJE
120'

Kako prepoznamo govor mržnje

Diskriminacija

- CILJNE SKUPINE**
- učenici, mladi ljudi
  - predstavnici medija
  - predstavnici javnih tijela
  - predstavnici nevladinih organizacija
  - predavači
  - predstavnici privatnih trgovačkih društava.

- CILJEVI**
- suočavanje polaznika s relevantnim terminima i diskursima u javnosti
  - procjena razine razumijevanja govora mržnje
  - razmatranje potrebe za pravovremenim prepoznavanjem govora mržnje u javnosti i pravilno suočavanje s istim.

- OČEKIVANI ISHODI**
- prepoznavanje govora mržnje
  - prepoznavanje predrasuda u našim društvima
  - suočavanje s govorom mržnje putem za to odgovarajućih metoda
  - pružanje potpore žrtvama govora mržnje.

- MATERIJALI**
- uručci: primjeri govora mržnje iz komentara na internetu.

- PROSTOR I OPREMA**
- listovi papira, olovke, markeri, uručci.

UPUTE

Trener će polaznicima predstaviti igru „crtanja stabla“ (izvor: *Bookmarks* - priručnik za borbu protiv govora mržnje na internetu kroz obrazovanje o ljudskim pravima, 2016., Vijeće Europe), što znači da će svaka mala skupina morati nacrtati svoje vlastito stablo mržnje u svrhe prepoznavanja korijena već postojećih predrasuda u društvima.

SCENARIJ:

Trener odabire primjere govora mržnje iz komentara na internetu – ispisane na uručcima (Dodatak 9):

„Alah je đavolji izum, a džamije su hramovi mržnje. Muslimanima nije mjesto u Rumunjskoj.“

„Svi Islamisti su teroristi i sve arapske krpare treba spaliti.“

„Transseksualci su anomalije prirode! Njima nije mjesto među nama.“

„Romi su ljubomorni kriminalci. Samo krađu i lažu. Treba ih ponovno obrazovati u posebnim centrima.“

„Ovdje su Rumunji gospodari. Mađari žele oteti Transilvaniju. Van s *bozgorima** iz naše zemlje!“

Neka se polaznici raspodijele u pet skupina po 6 članova; svaka skupina dobit će jedan uručak s jednom rečenicom koja sadržava govor mržnje. Skupine bi trebale prepoznati korijenje govora mržnje iz danoga primjera i nacrtati stablo i njegove grane: komunikacijske kanale, poticatelje te moguće loše ili dobre ishode.

RASPRAVE:

Rezultati se izlažu pred čitavom skupinom i potiče se raspravljanje kako bi se time identificirale posljedice i komunikacijski kanali putem kojih se u društvu širi mržnja.

*bozgor – pejorativni izraz na mađarskom jeziku za osobu bez matične zemlje.

TRAJANJE
35'

Pripovijedanje

Priča jednog izbjeglice. Govor mržnje i genocid u Ruandi

- CILJNE SKUPINE**
- organizacije koje rade s izbjeglicama
  - predavači
  - treneri predavača
  - osobe koje se obučavaju za predavače, Odjeli za obrazovanje lokalnih vlasti
  - roditelji
  - svi uključeni u izradu nastavnog plana i programa
  - pružatelji internetskih usluga

- CILJEVI**
- dublje razumijevanje notornog primjera mržnje

- OČEKIVANI ISHODI**
- emocionalni kao i intelektualni. Način da ljudi u relativno sigurnoj i prosperitetnoj zemlji dobiju određenu predodžbu o tome što znači biti izbjeglica i o tome da genocid započinje riječima.

- MATERIJALI**
- brošura s radovima predavača
  - PowerPoint prezentacija

- PROSTOR I OPREMA**
- soba za sastanke, projektor i laptop

UPUTE

Opisati aktivnost kao mogućnost da se pozovu gosti te pronaći teme o kojima bi se moglo raspravljati:

Ova aktivnost je prilika da se pozove gostujući predavač iz primjerice određene interesne organizacije, koji s publikom može podijeliti snažnu priču o izbjegličkom iskustvu.

Predavači mogu ispričati svoju osobnu priču, priču svoje obitelji te uključiti širu sliku (statističke podatke, citate, povijesne podatke itd.).

Rasprava može uključivati:

Pitanja i odgovore o osobnoj priči predavača

Raspravu o široj slici (geopolitika i sl.)

Polaznici u publici trebaju pronaći poveznice sa vlastitim životom (je li njihova osobna pozadina migrantska, ili možda njihova obiteljska povijest, imaju li prijatelje/poznanike s takvom pozadinom odnosno obiteljskom povijesti)?

Preporučujemo da se polaznici podijele u dvije skupine od 2-4 polaznika u svrhu grupne rasprave.

Izvor: Eric Murangwa, Survivors Tribune <http://www.survivorstribune.org/>

Radionica o teškim razgovorima

- CILJNE SKUPINE**
- organizacije koje rade s izbjeglicama i njihovi zaposlenici (administratori, direktori komunikacija, voditelji upravljanja društvenim mrežama, službenici za angažman zajednice)
  - predavači
  - treneri predavača
  - osobe koje se obučavaju za predavače, Odjeli za obrazovanje lokalnih vlasti
  - roditelji
  - svi uključeni u izradu nastavnog plana i programa
  - pružatelji internetskih usluga

- CILJEVI**
- steći bolje razumijevanje psihologije u pozadini govora mržnje
  - steći određene komunikacijske vještine za upuštanje u raspravu s neprijateljski nastrojenim ljudima odnosno ljudima sa rasističkim/ islamofobnim/ antisemitskim/ homofobnim/ seksističkim stavovima a kako bi se pokušalo oslabiti govor mržnje navodeći takve ljude na promišljanje a izbjegavajući da ih se razljuti ili izolira
  - razlikovati različite ciljne skupine
  - olakšati angažman zajednice i primjenu komunikacijskih strategija

- OČEKIVANI ISHODI**
- stjecanje većeg samopouzdanja u bavljenju s i borbi protiv mržnje na internetu
  - sposobnost osobe da se služi učinkovitijim strategijama u bavljenju s i borbi protiv mržnje na internetu
  - sposobnost osobe da cijeni potrebu za pametnim načinom razmišljanja u odnosu na organizirana i dobro potkrijepljena iskrivljanja istine na internetu
  - sposobnost razlikovanja određenih skupina sudionika
  - širenje pozitivnih poruka kojima se bori protiv govora mržnje

- MATERIJALI**
- interaktivna PowerPoint prezentacija i zvučni materijal s transkripcijom
  - flipchart ploča (nije obavezno)
  - post-it naljepnice (nije obavezno)

- PROSTOR I OPREMA**
- prostorija
  - laptop i projektor, pristup internetu, zvučnici za reprodukciju zvuka

UPUTE

Ovaj kreativni alat može koristiti pojedinačna osoba (samostalno, koristeći svoj laptop) ili mala do srednja skupina polaznika (preporučujemo najviše 20 polaznika).

Okvir:

1. Prikazati PowerPoint prezentaciju na ekranu (potrebno uključiti zvuk)
2. Isprintati primjerke transkripcije

Osigurati pristup internetu.

Upute:

1. Prikažite PowerPoint prezentaciju, slajd po slajd.
2. Poslušajte audio snimke.
3. Pratite upute na ekranu i označite ključne dijelove na isprintanom primjerku transkripcije (PPT prezentacija će vas voditi).

Ključni trenuci:

- slajd 3 (Audio snimka 2): potražiti koncept „komora jeke“ na internetu
- slajd 8 (Audio snimka 3): izdvojiti vrijeme za odgovaranje na pitanja o dva ključna koncepta te o tome što znači „uspostaviti dobru dinamiku“
- slajd 9: pogledati izvješća britanske organizacije National Conversation o stavovima u pogledu migracija diljem UK-a
- slajd 10 (Audio snimka 4): shvatiti na kojem istraživanju se temelji ta tehnika
- slajd 11: istražiti „spektar“ ciljne publike – razmisliti o tome kako se ovo može koristiti u vlastitom kontekstu
- slajd 12: poslušati audio snimku radi usporedbe sa svojim predviđanjima
- slajd 14 (Audio snimka 6): predvidjeti Arunove odgovore prije slušanja audio snimke
- slajd 15 (Audio snimka 7): pitanja o odnosu između činjenica i priča
- slajd 17 (Audio snimka 8): pronaći ključni savjet dan u audio snimci
- slajdovi 18-19: ponovno razmotriti ključne savjete
- slajd 20 (Audio snimka 9): razumjeti zašto je ta tehnika uspješna.

Moguće dodatne aktivnosti:

- prodiskutirajte o ovom treningu u malim skupinama ili plenarno. Slažete li se s tehnikama i načelima? Kako ste vi doživjeli ovaj pristup? Na koji način bi se on mogao uspješno primijeniti u vašem kontekstu? Možete li već sada vidjeti neke izazove? Postoji li ovdje nešto što vas iznenađuje?

istražite projekte koji su već primijenili ove tehnike (vidi slajd 9: izvješća organizacija National Conversation; LA Leadership Lab; Fear and HOPE). Pogledajte ovaj video koji prikazuje primjenu tehnika vezanih uz Teške razgovore:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=305&v=tdjtFRdbAo

- razmijenite ideje o načinima na koje se ove tehnike mogu primijeniti u vašem kontekstu. Možete započeti tako da prvo prepoznate vašu ciljnu publiku uz pomoć slajda o spektru.
- osmislite igrokaze kao vježbu za ove tehnike (u četiri oka).
- osmislite internetske igrokaze na forumu kao vježbu za ove tehnike u online kontekstu.

Izvor: Hope Not Hate: <http://refugeeweek.org.uk/the-secret-to-having-difficult-conversations/>

Poveznica na video snimku koja prikazuje ove tehnike u aktivnoj primjeni:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=305&v=tdjtFRdbAo

TRAJANJE
30'

Rekapitulacijska
vježba

Recept za tolerantno internetsko okruženje

- CILJNE SKUPINE**
- migranti i izbjeglice
  - predstavnici medija
  - javna tijela
  - pružatelji internetskih usluga i trgovačka društva za informacijske tehnologije
  - mladi
  - nevladine organizacije

- CILJEVI**
- sažeti ono što je prethodno naučeno na zanimljiv način, koristeći kuharske recepte kao metaforu za društvena rješenja
  - stvoriti pozitivan (protu) sadržaj i pridružiti se Koaliciji pozitivnih glasnika.

- OČEKIVANI ISHODI**
- sažimanje prethodno usvojenog sadržaja;
  - produciranje pozitivnog sadržaja;
  - sposobnost da se osoba očituje kao Pozitivni glasnik

- MATERIJALI**
- listovi papira i markeri

- PROSTOR I OPREMA**
- prostorija

UPUTE

Nakon završetka aktivnosti obuhvaćenih treningom zamoliti polaznike da osmisle vlastitu pozitivnu argumentaciju. Podijeliti polaznike u manje skupine (ako nisu dosad radili u manjim skupinama). Dati im uputu da trebaju predstaviti svoj recept za tolerantno internetsko okruženje, koristeći sljedeći model za izradu recepta:

- naslov recepta:
- potrebni sastojci:
- posebni začini:
- priprema:
- savjeti kuhara:

U nastavku slijedi primjer sa treninga u Sofiji:

Recept: Digitalno okruženje bez mržnje

Sastojci: Kvalitetan besplatni širokopojasni pristup internetu; ščica predanih promatrača - volontera nesklonih okolišanju; 3-4 medija koja su spremna prenijeti pozitivnu protuargumentaciju; osobna svjedočanstva žrtava govora mržnje na internetu, po ukusu.

Posebni začini: Privući javne osobe kao pozitivne glasnike

Priprema: Svaki put kada određeni događaj dovede do govora mržnje na internetu, promatrači-volonteri šalju upozorenje medijima radi objave i izvještavanja, što dovodi do reagiranja službenika za provedbu zakona. Istovremeno se utvrđuje identitet žrtava govora mržnje na internetu te im se pruža emocionalna podrška i daje mogućnost da podijele svoje priče i iznesu protuargumentaciju.

Savjeti kuhara:

Pustiti da dobri sastojci govore u svoje ime, ne prekuhati/prezačiniti autentične priče. Kuharu koji je zaista dobar nije potrebno mnogo najnovije opreme, već je dovoljna predanost i hrabrost. ...no pogreške su dio procesa. Nauči iz toga i idi dalje.

Radionica – Čitanje pravila

- CILJNE SKUPINE**
- predstavnici medija
  - mladi
  - nevladine organizacije
- CILJEVI**
- shvatiti načine na koje određene internetske stranice reguliraju uvredljivi sadržaj u svojim internim pravilima
  - proučiti uvjete korištenja nekih popularnih internetskih stranica
  - raspraviti učinkovitost korištenja internetskih mehanizama za prijavu
- OČEKIVANI ISHODI**
- veća svijest o internim pravilima popularnih internetskih stranica te često dosta labavoj regulaciji uvredljivog sadržaja, uključujući govor mržnje
- MATERIJALI**
- upitnik na str. 106-107 priručnika Bookmarks,
  - PowerPoint prezentacija
- PROSTOR I OPREMA**
- penkale, mobiteli ili računala s pristupom internetu

UPUTE

Izvor:

Bookmarks – priručnik za borbu protiv govora mržnje na internetu kroz edukaciju o ljudskim pravima. Izmijenjeno izdanje, 2016.; dostupno na poveznici: <https://rm.coe.int/168065dac7> str. 102-107.

Upute:

1. Pitati je li itko ikada pročitao interna pravila internetskih stranica kojima se koriste (obično prikazana na dnu stranice) te je li itko pokušao prijaviti pogrdan komentar ili objavu vlasniku internetske stranice.
2. Objasniti polaznicima da postoje tri razine pravila koja se primjenjuju na internetske stranice koje koristimo na dnevnoj bazi. Te se razine odnose na međunarodno pravo, nacionalne zakone i uvjete korištenja koje određuju internetske stranice. Budući da su internetske stranice u vlasništvu privatnih društava, njihovi uvjeti korištenja u velikoj se mjeri razlikuju pa je stoga teško odrediti koji će se sadržaj smatrati kao uvredljiv, klevetnički odnosno kao onaj koji sadrži govor mržnje ili kakav drugi neprikladan sadržaj.

3. Podijeliti polaznike u manje skupine (broj polaznika po skupini ovisi o broju polaznika treninga) te svakom pojedinom polazniku odnosno skupini polaznika podijeliti upitnik.
4. Skupine će dobiti imena po različitim popularnim internetskim stranicama koje polaznici koriste na dnevnoj bazi (informativni kanali, društveni mediji, klijenti za trenutnu komunikaciju, stranice za online kupovinu i sl.). Reći polaznicima da potraže uvjete korištenja i smjernice zajednice datih stranica te da pokušaju proučiti na koji način i je li uopće reguliran sadržaj koji je uvredljiv/sadrži govor mržnje/je neprikladan.
5. Dati im vremena da ispune upitnik i reći im da zabilježe svoja zapažanja.
6. Svaka skupina bi trebala zajednički raspraviti o svojim odgovorima i donesenim zaključcima.
7. Ako nakon rasprave ostane još vremena, pokušajte zajedno prijaviti neprikladan sadržaj administratoru. Možete koristiti alate na internetskim stranicama koje ste prethodno istražili ili pronaći stranice koje se mogu koristiti za prijavu neprikladnog sadržaja u vašoj zemlji. (Neki primjeri: <https://www.nohatespeechmovement.org/hate-speech-watch/report/submit> , <http://www.dostajemrznje.org/> (Hrvatska), <https://www.csi.hr/> (Hrvatska)).

Upitnik (iz Bookmarks priručnika):

1. Koliko je lako pronaći Uvjete korištenja (engl. *Terms and Conditions* – T&C)?
Vrlo lako / Donekle lako / Teško/ Jako teško
2. Koliko je lako razumjeti T&C?
Vrlo lako / Donekle lako / Teško/ Jako teško
3. Je li jasno što možeš učiniti kako bi poslao prigovor?
Vrlo jasno / Donekle jasno / Nije baš jasno / Izrazito nejasno
4. Je li jasno što će se poduzeti nakon primitka prigovora?
Vrlo jasno / Donekle jasno / Nije baš jasno / Izrazito nejasno

Govor mržnje

5. Sadrže li T&C dijelove koji se odnose na govor mržnje?

Da / Ne / Nisam siguran / Nešto drugo

6. Spominje li se virtualno zlostavljanje (engl. *cyberbullying*)?

Da / Ne / Nisam siguran / Nešto drugo

Neprikladan sadržaj

7. Sadrže li T&C još neke odredbe o neprikladnom sadržaju, primjerice, o dozvoljenosti pornografskog sadržaja na stranici?

Da / Ne / Nisam siguran / Nešto drugo

Smjernice zajednice

8. Daje li internetska stranica kakve dodatne informacije o vrsti sadržaja čije se objavljivanje posebno promiče? Primjerice, kratku izjavu na lakše dostupnom mjestu, nešto u rubrici „O nama“, „Smjernice za objavu“, ili pak nešto drugo?

Da / Ne / Nisam siguran / Nešto drugo

Rasprava: Smatrate li da je internet dobro reguliran? Smatrate li da mehanizmi prijave na internetu mogu pomoći? Tko snosi odgovornost za nezakoniti sadržaj na internetu? Koja je uloga međunarodnih, državnih i nedržavnih aktera u odnosu na ovo pitanje te možete li imenovati neke od njih (npr. javni tužitelj, nevladine organizacije, međunarodna tijela, privatna društva)? Biste li odsada nadalje prijavili pogrdan komentar odnosno objavu? Što je sa slobodom govora? Što biste savjetovali da je potrebno poduzeti u svrhu poboljšanja?

TRAJANJE
90'

Javni interes ili interes javnosti?

**Rekapitulacijska
vježba**

- CILJNE SKUPINE**
- učenici, mladi
  - predstavnici medija
  - predstavnici javnih tijela
  - predstavnici nevladinih organizacija
  - predavači
  - predstavnici privatnih društava

- CILJEVI**
- razumjeti razliku između ta dva pojma
  - pospješiti kritičko razmišljanje u svrhu procjene situacije odnosno sukoba u uvjetima stvarnog života
  - sažeti usvojene sadržaje
  - razviti sposobnost stvaranja protu-govora usmjerenih protiv govora mržnje
  - steći hrabrost za suprotstavljanje govoru mržnje u privatnom životu
  - stvoriti pozitivni (protu) sadržaj i pridružiti se Koaliciji pozitivnih glasnika.

- OČEKIVANI ISHODI**
- sažetak usvojenih sadržaja;
  - produkcija pozitivno sadržaja;
  - kako se angažirati kroz osobnu borbu protiv govora mržnje

- MATERIJALI**
- PowerPoint uručak (Dodatak 6)
  - uručak– primjeri iz vodećih medija (Dodatak 7)

- PROSTOR I OPREMA**
- projektor,
  - listovi papira,
  - listovi papira i markeri

Napisati protu-tekst mržnje za dobiveni tekst.

Uručci (Dodatak 7):

„A ja sam rasistička svinja. Za mene je Ciganin najbolji kad je mrtav! Zato što i dalje voliš Cigane, nadam se da će ti napraviti ono što znaju najbolje: da će ti provaliti u kuću, silovati ženu i kćer, ukrasti karticu, da će te pljunuti i premlatiti kada im ne budeš prepustio svoje parkirališno mjesto, da će ti ukrasti i demontirati auto, da ćeš biti s njima u kontaktu, a da će oni pojačati svoju glazbu na maksimum, da će ti odžepariti dijete u školi, da će tvom djetetu uzeti mjesto na fakultetu, samo zato što imaju svoju cigansku potvrdu! Ako sam nešto zaboravio, nadam se da ćeš uživati i u svim ostalim predivnim gestama koje Cigani mogu iskazati!“ (Ion Luchian, bivši član lokalnog vijeća grada Mahmudia)

„Rumunjska se nalazi u 27. godini demografskog pada te uskoro više neće isplaćivati mirovine jer neće biti nikoga da financira fond. U međuvremenu se borimo s razrijeđenim dezinfekcijskim sredstvima, mafijom i ofenzivom LGBT organizacija, koje ne samo da traže dekriminalizaciju (to su dobili nakon 90-ih), toleranciju (nitko ne poriče da im je dano pravo do imaju veze i da ih otvoreno pokazuju na uličnim paradama), priznanje (to u potpunosti dobivaju barem na umjetničkoj razini!), već će za nekoliko godina također tražiti gay brakove i usvajanje djece. A to će značiti djecu odgojenu u duhu homoseksualizma a ubrzo zatim i nižu stopu nataliteta. Do potpunog istrjebljenja, Bog zna... možda s još malo truda, malo po malo. Ali do tada, 3 milijuna građana potpisalo je potporu tradicionalnoj obitelji predanu jučer u palaču Parlamenta u očajničkom pokušaju da se nešto barem spasi. Tko zna, možda je to posljednja gesta fertilne većine prije nego što ju potpuno apsorbiraju zahtjevi sterilne manjine“ (Olivia Steer, antivakcinski aktivist)

„Galerija za Kongo zove se Red za majmune. Na ulazima u stadion na kojem se igrala utakmica bio je red majmuna, nisi to vidio.“, „Svi ruke u zrak za himnu Konga. Hajde, svi majmuni u krznu!“ (Daniel Buzdugan i Mihai Morar, Radio Zu)

RASPRAVA:

Prezentirajte rezultate i raspravite o transformaciji govora mržnje u smislene poruke tolerancije i prihvaćanja.

**PREDLOŽAK UPITNIKA
ZA EVALUACIJU
TRENINGA**

PREDLOŽAK UPITNIKA ZA EVALUACIJU TRENINGA

Evaluacija programa treninga UPITNIK

Cilj ovog upitnika je prikupiti elemente procjene u pogledu ostvarenja ciljeva učenja u okviru treninga u kojem ste sudjelovali. Prikupljene informacije pridonijet će evaluaciji aktivnosti kao i unaprjeđenju budućih prilika za sudjelovanje u treninzima.

U nastavku donosimo popis aspekata za koje su nam potrebne povratne informacije:

- priprema i prethodne informacije
- sadržaj treninga
- organizacija i treneri
- perspektive
- atmosfera
- ukupna ocjena

Kako biste dali svoju osobnu procjenu svakog od ovih područja, molimo Vas da odgovorite na pitanja u nastavku. Ispod svakog pitanja s ponuđenim višestrukim odgovorima moguće je komentirati danu ocjenu.

Molimo Vas da slobodno izrazite svoje mišljenje, za koje iskreno smatramo da će nam pomoći u unaprjeđenju kvalitete treninga i cjelokupnog sektora.

HVALA

OPĆE INFORMACIJE

Mjesto održavanja treninga _____ datum _____

INFORMACIJE O POLAZNIKU (nije obavezno)

Spol   M   Ž

Profesionalna djelatnost _____

Prethodna iskustva (tečajevi, događanja i sl.) povezana s govorom mržnje, ljudskim pravima i govorima o medijskoj pismenosti _____

POSITIVE MESSENGERS

1 – PRIPREMNE AKTIVNOSTI

Aktivnosti provedene u svrhu organizacije treninga – kao i pružene organizacijske te logističke informacije – bile su iscrpne i korisne

1   2   3   4

Prijedlozi / Povratne informacije _____

2 – SADRŽAJ TRENINGA

Sadržaj treninga bio je koherentan sa jasno izraženim općim ciljevima, te ujedno cjelovit i ažuran

1   2   3   4
]

Prijedlozi / Povratne informacije _____

3 – PRIMIJENJENI ALATI I METODOLOGIJE / 1

Metodologija koja je primijenjena radi lakšeg učenja, poglavito s obzirom na održane prezentacije, predložene vježbe i podijeljena iskustva, bila je učinkovita te je uspjela aktivno uključiti sudionike

1   2   3   4

Prijedlozi / Povratne informacije _____

4 – PRIMIJENJENI ALATI I METODOLOGIJE /2

Vježbe i grupni rad koji su predložili treneri pomogli su polaznicima da bolje razumiju dobivene materijale kao i krajnji smisao samog projekta.

1   2   3   4

Prijedlozi / Povratne informacije _____

5 – PRIMIJENJENI ALATI I METODOLOGIJE /3

Korištenje kreativnih načina da se polaznici užive u ulogu Pozitivnih glasnika bilo je učinkovito i zabavno

POSITIVE MESSENGERS

1   2   3   4

Prijedlozi / Povratne informacije _____

_____

_____

7 – TRENER: IME TRENERA (trener 1)

Trener je bio dobro pripremljen te je uspio jasno prenijeti sadržaj različitih nastavnih jedinica, vodeći računa o razlikama između polaznika i koristeći odgovarajuće studije slučaja / primjere

1   2   3   4

Prijedlozi / Povratne informacije _____

_____

_____

8 – TRENER: IME TRENERA (trener 2)

Trener je bio dobro pripremljen te je uspio jasno prenijeti sadržaj različitih nastavnih jedinica, vodeći računa o razlikama između polaznika i koristeći odgovarajuće studije slučaja / primjere

1   2   3   4

Prijedlozi / Povratne informacije _____

_____

_____

9 – TRAINER: NAME OF THE TRAINER (trener n)

Trener je bio dobro pripremljen te je uspio jasno prenijeti sadržaj različitih nastavnih jedinica, vodeći računa o razlikama između polaznika i koristeći odgovarajuće studije slučaja / primjere

1   2   3   4

Prijedlozi / Povratne informacije _____

_____

_____

11 - ATMOSFERA

Tijekom zajedničkog rada, bilo je moguće ostvariti suradnju, razmjenjivati mišljenja i uzajamno učiti od prisutnih kolega

1   2   3   4

Prijedlozi / Povratne informacije _____

_____

12 - PERSPEKTIVE

Smatrate li da je ovaj trening postavio temelj za daljnji razvoj inicijativa, projekata, kreativnih radionica itd. u svrhu borbe protiv govora mržnje ?

1   2   3   4

Prijedlozi / Povratne informacije _____

_____

13 – UKUPNA OCJENA

Je li trening ispunio vaša početna očekivanja?

1   2   3   4

Prijedlozi / Povratne informacije _____

_____

Je li zainteresirani za sudjelovanje u drugim tečajevima o istom problemu u budućnosti?

Da   Ne

Biste li preporučili svojim kolegama da upišu ovaj seminar?

Da   Ne

Prijedlozi i sugestije za buduće treninge:

_____

_____

_____

Hvala Vam!

KORISNI LINKOVI

KORISNI LINKOVI

Vijeće Europe

- **WE CAN!** Priručnik – <https://rm.coe.int/168070e3d3>
- **Bookmarks** - http://www.nohatespeechmovement.org/public/download/Bookmarks_online.pdf

EU projekti

POZITIVNI GLASNICI:

- usporedno izvješće: https://positivemessengers.net/images/library/pdfs/comparative_report-1.1.4.09.pdf
- materijali za treninge koje su izradili partneri iz UK: <https://www.languagescompany.com/pmdownloads/>
- dostavljeni materijali: <https://positivemessengers.net/en/library.html>

RADAR (Regulating AntiDiscrimination and AntiRacism) - JUST/2013/FRAC/AG/6271):

- smjernice: <http://win.radar.communicationproject.eu/web/wp-content/uploads/2016/11/RADAR-Guidelines-EN.pdf>

PRISM (Preventing Redressing & inhibiting hate Speech in new Media):

- paket alata za edukaciju http://www.prismproject.eu/wp-content/uploads/2016/09/prism_educational_toolkit_for_working_with_young_people_may_20161.pdf

eMORE (Monitoring and Reporting Online hate Speech in Europe):

- internetska stranica: <https://www.emoreproject.eu/>

Kampanja „Ne govoru mržnje“

PREZI

- [Uvod u kampanju „Ne govoru mržnje“](#) autor Balint Josa

DEFINICIJE

- [Djelovanje Vijeća Europe u vezi s govorom mržnje](#)
- [CM\(2015\)74-addfinal](#) 19. svibnja 2015. „Borba protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije koja vodi u terorizam“ – Plan akcije)
- [OPĆA PREPORUKA POLITIKE EUROPSKE KOMISIJE PROTIV RASIZMA I NETOLERANCIJE \(ECRI\) N.15](#) usvojeno 8. prosinca 2015.

VIDEO ZAPISI

- [Službeni video kampanje](#)
- [Kako prijaviti govor mržnje putem platforme Budno oko govora mržnje \(Hate Speech Watch\) – Kampanja „Ne govoru mržnje“](#)
- [REAGIRAJ NA GOVOR MRŽNJE!](#)
- [KAKO REAGIRATI NA GOVOR MRŽNJE!](#)
- [No Hate Ninja Project – Priča o mačkama, jednorozima i govoru mržnje](#)

POSITIVE MESSENGERS

- [Kampanja „Ne govoru mržnje“ – Kratki film](#)
- [We CAN! Kampanja – „Ne govoru mržnje“](#)

KAMPANJA

- [Platforma kampanje](#)
- [Online aktivisti](#)
- [Budno oko govora mržnje \(Hate Speech Watch\)](#)
- [Blog](#)
- [Dani za akciju](#)
- [Vizualni identitet, materijali i video zapisi](#)

PRIRUČNICI

- [Bookmarks](#)
- [We Can! Alternatives](#)
- [Compass](#)
- [Compasito](#)
- [Gender Matters](#)
- [Obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava \(EDC/HRE\)](#)
- [Educational Pack](#)

OSTALO

Camden Načela slobode izražavanja i jednakosti:

<http://europeanjournalists.org/mediaagainsthate/camden-principles-on-freedom-of-expression-and-equality/>

**Koalicija pozitivnih glasnika za
borbu protiv govora mržnje na
internetu**

www.positivemessengers.net

Ovaj projekt je sufinanciran od strane
PROGRAMA ZA PRAVA, JEDNAKOST I
GRAĐANSTVO/PRAVDU Europske
Unije.